

“Som samfunn har vi ikke råd til å kutte i kulturen i dyrtid” sa en av appellantene i demonstrasjonen mot kutt til Oslo Nye Teater i hovedstaden onsdag 25.9.2024. Det som foreslås av prioriteringer tilhørende budsjettforslag i flere deler av landet er ikke god ledelse av et samfunn under press.

Norske Dansekunstnere - forbundet for dansere, koreografer og pedagoger jobber i disse dager aktivt opp mot politisk ledelse lokalt i flere deler av landet. Vi etterspør større forståelse for kulturens verdi. Vi har forståelse for behovet for å prioritere og hegne om folks private økonomi og å sikre beredskap. Samtidig insisterer vi på behovet for å unngå kutt i offentlige midler til kunst, da dette er en essensiell del av nettopp folks liv, og kjernen i det vi skal beskytte med beredskap. Vi oppfordrer til mer kreativitet i arbeidet med å finne de gode prioriteringene i bruken av de offentlige midlene i landet vårt.

I et lite land som Norge vil det som for utenforstående virker som små kutt på kultursiden, potensielt ha store konsekvenser, både for kunstnerne som påvirkes direkte, og for samfunnet generelt. I flere deler av landet går en ødeleggende bølge av kuttforslag gjennom midlene til kultur. Danselinjer står truet blant annet i Østfold og Buskerud. Det foreslås kutt i tilskuddet til snart 100 år gamle Oslo Nye Teater i hovedstadens eie, og sist men ikke minst i Bergen blir stipend til blant annet etablerte kunstnere holdt tilbake denne høsten.

Å bygge opp nye strukturer og institusjoner koster betydelig mer enn å bevare og utvikle de eksisterende. For der kunnskapsministeren snakker i [dagsrevyen](#) om viktigheten av kunst og kultur i undervisningen for den fremtidige samfunnsutviklingen, vil det å legge ned musikk, dans og dramalinjer, historiske teatre og å fjerne stipendordninger være å gå i baklengs inn i fremtiden.

[Innstillingen fra familie- og kulturkomiteen](#) i forbindelse med stortingsmeldingen “Kunstnarkår”, stiller komiteens flertall seg bak målene i stortingsmeldingen om å sikre kunstnere gode muligheter til å virke som kunstnere nasjonalt og internasjonalt, å sikre rimelig betaling for kunstnerisk arbeid, og tydelig inkludering på kunstner relevante politikkområder, t. Innstillingen samsvarer også med uttalelsene fra Hurdalsplattformen hvor det fremheves at regjeringen vil styrke kunstnerøkonomien og legge til rette for at kunstnere og kulturarbeidere får bedre rettigheter og arbeidsmuligheter. På mange måter kan man si at flere av forslagene er både fornuftige og til tider treffende. Derimot vil gode intensjoner og forslag fra politikerne sentralt hjelpe lite når det i praksis går motsatt vei hos politikerne lokalt.

Å kutte i kulturmidlene i en tid preget av global utrygghet og behov for økt beredskap, er i beste fall historieløst og i verste fall dårlig skjøtting av lederansvaret for et samfunn. Det er snart 20 år siden Anne Bamford i sin analyse *The Wow Factor* (2006) slo i bordet med harde bevis på samfunnsverdien av kunstfagene. I samme åndedrett forklarte hun hvordan kultur var “koselig, ikke viktig i Norge” (Anne Bamford 2006). Siden da har vi som befolkning, næringsliv, kulturliv og politikere forsøkt å fri oss fra dette imaget, og vise at vi faktisk forstår det forskningen viser. Vi skjønner at kunstfagene ikke bare er kos. Vi skjønner at kunstformene er grunnpilarer i menneskets eksistens, og ikke glasuren man kutter ned på når det er smale tider.

Kulturloven kom i 2007 og ga tyngde bak prioriteringen av kunstfagene i samfunnet vårt.

§1 Lova har til føremål å fastleggja offentlege styresmakters ansvar for å fremja og leggja til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd, slik at alle kan få høve til å delta i kulturaktivitetar og oppleve eit mangfald av kulturuttrykk.

Med hjemmel i den og dertil hørende marsjordre har ledelsen i landet forsøkt på forskjellige idegrunnlag å sikre lovens formål. Dette ser vi i omtrent samtlige partiers utkast til partiprogram for neste stortingsperiode, hvor det blir lagt vekt på at kunst og kultur skal være tilgjengelig for folk i hele landet. Lik tilgang til kunst og kultur er avgjørende for å styrke samfunnet inn i fremtiden. Kunst og kultur skaper medborgere som evner å tenke utenom sin samtid, mennesker som evner å samarbeide, som tør å vurdere selv og reflektere underveis. Det er avgjørende for verdiskapingen i fremtidens samfunn, og for de tilknyttede bransjene som lever av kulturens bi-effekter, som bl.a. turistnæring, transport og produksjon mm. Og ikke minst en forståelse for at man må gi muligheter i samfunnet til at kunstnere, arrangører og mennesker i alle aldre får utøve, skape og formidle kunstformene i frihet.

For oss i Norske Dansekunstnere fremstår det derfor uforståelig og lite effektivt å ta to steg tilbake før man tar et steg frem.

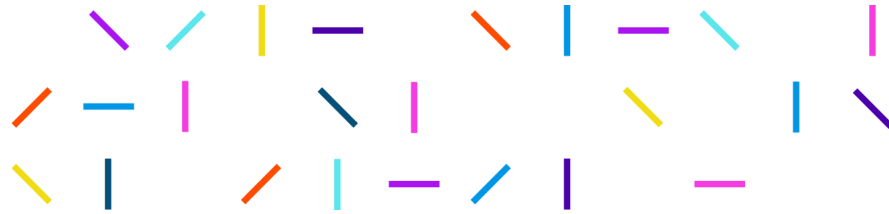
Klarer ikke opposisjonen å stoppe forslagene til budsjettkutt i kulturtilbud, være seg danselinjer, stipendier eller institusjonsteatre i fylkes- og kommunebudsjettene rives en og en stein ut av grunnmuren, som politikerne - ja vi befolkningen - møysommelig har bygget opp. Men det er rom for å snu. Det er lov å bli redd, det er lov å vurdere feil og så innse at man må tenke en gang til.

I separate innspill til budsjettprosessene på kommunalt og fylkesnivå jobber Norske Dansekunstnere opp mot politikerne for å bidra til at disse tar grep og hegner om kulturlivet. Her er utdrag av noen av våre innspill:

Bergen kommune: Ikke kutt en liten post i budsjettet for å få regnestykket til å gå opp. Stipendene sikrer kunstnere en nødvendig livline til å kunne være den stemmen vi trenger i samfunnet vårt. Det er snakk om småpenger, men de har stor betydning. Ikke minst ønsker vi å minne om at en kunstner engasjerer i gjennomsnitt 5 andre personer i arbeid. Dette er engasjementer som i neste rekke gir skatteinntekt. Et nullsumspill samfunnsøkonomisk. Og mens kostnaden er null, er verdien de skaper så langt, langt mer.

Østfold og Buskerud fylker: Ikke kutt i musikk, dans, drama linjene. Løft blikket. Det er gjennom et godt opparbeidet, og faglig sterkt undervisningstilbud innen også de estetiske fagene vi sikrer at fremtidens samfunn har medborgere med indre drivkraft, selvtillit til å uttale seg og evne til å uttrykke seg. Ikke gjør det om til valgfag ene og alene. Ikke gjør det til glasuren man kan kose seg med hvis man har råd til litt luksus. Sikre sterke fagmiljøer med alle tre linjene tilstede på en skole, der kunsthøgskole og pedagogikk er likeverdige fag i arbeidet med dannelse, innovasjon og læring for fremtidens befolkning.

Oslo kommune: Dere eier en institusjon som har stått seg i snart 100 år. Oslo Nye er teateret som gir flest billetter til fattighuset av alle institusjoner, som har 70% publikum fra østsiden av et klassesdelt Oslo, som har 50% barn. Av alle kultureiendommene kommunen eier er dette en av få hvor man ansetter dansekunstnere og koreografer, og hvor man engasjerer kulturarbeidere, som alle bidrar tilbake med skatteinntekt fra kulturlivet i hovedstaden. Oslo er byen hvor 70% av dansekunstnere virker, og der de lever på knapper og glansbilder. Oslo kommune må bidra til utvikling og vekst i en av få scenekunstinstitusjoner i byens eie, ikke fraskrive dere ansvar for å bidra til byens kulturliv med konkrete, håndgripelige tiltak. Ikke bryt ned noe som er etablert og velfungerende, led det heller til å overleve krisetiden.

Driv kunstneren ut: all lek vil du dermed fordrive

og mister du evnen til lek, da mister du livet.

Mer nyttig enn alle de dødsens fornuftige «nytter»

er formen som føler, er diktet som ser, er tonen som lytter.

“Kunstneren” av André Bjerke 1951.